

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

**Rituale (Kranken- und Sterberitus, Begräbnisritus), lat.
mit dt. Rubriken · Totenoffizium, lat. · Prozessionale, lat.
mit dt. Rubriken · ‚Donaueschinger Passion‘
(Evangelienlesungen zur Passion mit ...**

**Oberrheinischer Sprachraum (Straßburg,
Dominikanerinnenkloster St. Nikolaus in undis oder Freiburg i.
Br., Dominikanerinnenkloster Adelhausen), um 1470-1475**

Grablege

[urn:nbn:de:bsz:31-93571](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-93571)

Ingrediar in locū tabernaculi mei
admirabilis usq; ad domū dei.

Obscramus **oro** oremus.
māz tuā op̄s et̄ne d̄s qui
hominē ad ymaginē tuā creare
dignatq; es ut animā famule tue
qm̄ hodierna die de rebz huma
nis exim. ⁊ ad te accersim nisi
sti blande ⁊ misericorditer sus
cipias n̄ ei dñeē umbre mortis
nec cōtegat eam chaos ⁊ cali
go tenebrarū s; exuta om̄i crimi
nū labe in siml abrahe collocata
locū lucis ⁊ refrigerij se ad ep
tam eē gaudeat ut cū dies iudi
cū advenerit cū s̄s ⁊ electis
tuis eam resuscitari nibeas.
P xpm̄. So die collect usq; ge
sprochen ist so sol der priester

den lip besprenge mit wilwass
 dar noch die grube. darnoch sol
 er sy bede beröchen. vñ spreche
hec reges vñ ps memto dne
dauid. so solent zwo done die den
 lip getragen hant in die grube
 gon den lip zu' enphohen vñ die
 andh zwo sollen do oben bliben
 in in zu' beyten. vñ so ~~ge~~ gespro
 chen wirt memto dne d. so solent
 sy den lip abheben vñ in fuf keren
 zu' orient. oder gegen myttem
 tag/ noch der geschickheit der
 gruben so dz geschicht so solent sy
Quf der grube gon ā hec reges.
Ememto dne dauid. ⁊ om̄s
 mansuetudis ei⁹. **S**ic iuravit dno
 votu uouit deo iacob **S**i in troyero
 in tabernacu dom' mee si ascende
 ro in lectam strati mei. **S**i dederō

ſopm̄i oclis meis & palpebris
meis dormitacione. **E**t requiem
tempibz meis donec ueniā in lo
cū dño tabernaculū dō iacob. **A**cce
audium? eam aufrata in uentibus
eā in campis silue. **I**n troum?
in tabernaculū eiꝯ adorabiq in lo
co ubi steterūt pedes eiꝯ. **S**ur
ge dñe in requiem tuā. tu & archa
ſāficacionis eiꝯ tue. **S**acerdotes
eiꝯ induant̄ iusticia & ſā tu exul
tent. **P**ropter dauid ſum̄ tuū n̄
auertas faciem xpi tui. **I**ura
uit dñs dauid ueritatē & n̄ frustra
bit̄ defructu uentis tui pona ſup
ſedem tuā. **S**i custodierint filiū tuū
testamentū meū & testimonia me
hec que docebo eos. **E**t filiū eorū
uſq in ſc̄m̄ ſedebit̄ ſup ſadē tuā.

49
Quoniam elegit dominus syon eligit eam in
habitatione sua. **H**ec reges mea in
seculum seculi hinc habitabo quoniam elegi eam.

Vidua eius benedicentes benedicam
pauperes eius saturabo panibus. Sa
cerdotes eius in divitiis salutaribus et sancti
eius exultatione exultabunt. **I**lluc
producam cornu dauid panem lucem
nam christo meo. **I**mmicos in du
am confusionem super ipsum autem efflo
rescit sacrificatio mea. **R**egem. **an**
hec reges mea in seculum seculi hinc
habito quoniam elegi eam. **Oremus** **oro**

Deus apud quem mortuorum spiritus
vivunt et iniquorum electorum anime
deposito carnis onere plena
felicitate letantur. pro supplican
tibus nobis. ut anima famule tue

q̄ tempali ꝑ corpꝰ huiꝰ hūmānis
carunt visu etne illiq̄ solacio
pocant. non eam tormentū mor-
tis attingat. n̄ dolor horrendo vi-
sionis afficiat. nō reorꝰ ꝑꝑima
catena q̄stringat. k̄ q̄ cessa ē ve-
nia delictorꝰ om̄. optate q̄c̄as
q̄sequat̄ gaudia rep̄missa. **¶** **Pr^m**
So die collect. uf̄ k̄unt so sol der
p̄riester anwohen die ant. De
terra vñ den ps̄ Dñe ꝑbasi
vñ ertrich uf̄ den lip werffen
so d̄ geschichte. die den do zu ge-
setzet sint solent in bedecken
mit erden. aber der p̄ester sol
den angevangne psalme volbrin-
gen vñ sol ein wenig von dergru-
ben ston mit den dieneren. **¶**

Dñe ꝑbasi me **¶** **De**tra

et agnouisti me: tu agnouisti sessi-
 onem meam et resurrectionem meam
Intellexisti cogitationes meas
 de longe: semitam meam et firmitatem
 meam inuestigasti. **E**t omnes vias
 meas perindisisti: quia non est in ser-
 mo in lingua mea. **H**ec domine tu
 agnouisti omnia nouissima et antiqua
 tu formasti me et posuisti super me
 manum tuam. **M**irabilis facta est scientia
 tua ex me confortata est et non potero
 ad eam. **Q**uo ibo aspectu tuo: et quo
 a facie tua fugiam. **S**i ascendero
 in celum tu illic es si descendero ad
 infernum ad es. **S**i sumpsero pen-
 nas meas in dilectulo: et habitauero
 in extremis maris. **E**t enim illic
 manus tua deducet me: et tene-
 bit me dextera tua. **E**t dixi for-

sicut tenebre ~~non obscurabuntur~~
gaudebunt me et nox illuminatio
mea in deliciis meis. **Q**uia tene-
bre non obscurabuntur et nox
sicut dies illuminabitur. sicut tenebre
eius ita et humus eius. **Q**uia tu pos-
sedisti renos meos suscepisti me
deutero matris mee. **C**onfitebor
tibi quia terribilis magnificatus es
inmirabilia opera tua et anima mea
cognoscat nimis. **N**on est occultatum
os meum etiam quod fecisti in occulto.
et substantia mea inferioribus terre.
In perfectum meum viderunt oculi tui
et in libro tuo omnes scribentur dies
formabuntur et nemo in eis. **M**ul-
ti autem nimis honorificati sunt ami-
ci tui deus. nimis et fortata est puer-
patia eorum. **N**umerabo eos et

sup harena multiplicabimur et ex-
 surrexi et adhuc sum tecum. **S**i occi-
 deris deus peccatores viri sanguinem
 dedimate ame. **Q**uia dicitis in co-
 gitatione accipiant in vanitate
 civitates suas. **N**ome qui oderunt
 te domine oderam et super inimicos
 tuos tabescebam. **P**erfecto odio
 oderam illos inimici facti sunt
 mihi. **P**roba me domine deus et scato cor
 meum. interroga me et agnosce
 semitas meas. **E**t f. vide si vias
 iniquitatis in me est et deduc me
 in via eterna. **R**equiem eterna ant.
Ad terra plasmafi me et car-
 ne in diuisa me redemptor meus
 domine resusata me in nouissimo
 die. **O**remus. **O**mnia.

Oremus fr̄es karissimū p̄spū
care m̄e qm̄ dñs delatō hui⁹
scl̄i liberare dignatq̄ ē anq̄ cor-
pusculū hodie sepulture tradit⁹
eam dñs pietas dñi in simi abra-
he ysaac ⁊ iacob collocare dig-
net⁹ ut cū dies iudiciū advenerit
inter sc̄os ⁊ electos suos eam in
parte dextera collocandā resus-
citari faciet p̄stante dño nr̄ ihu
xpo. **Q**' cū p̄re ⁊ spū sc̄o v̄nit
⁊ regnat d̄s p̄ oīa sc̄la sc̄lox. **Am̄.**

So dise collect usk ist oder em an-
dere von den noch den gonden
so man etliche miß do zu lesen
vñ der lip begraben wirt so sol
er die andren vnder wege lon.
vñ sprechen. Debitū humanū.

Deus vite dator **oro.**
⁊ humanoz corp̄m repator

q̄ te app̄toribz exorare voluisti
 exaudi p̄ces quas speciali devocio-
 ne p̄ aia famule tue tibi lacrima-
 biliter fundimq̄ ut liberare eam
 ab inferoz cruciatibz & collocare
 inter agmina scoꝝ tuoz digneris
 veste quoq̄ celesti & stola in mor-
 talit̄is indui & paradisi amenitate
 q̄ foueneri iubeas. **P̄ xp̄m. Orem⁹**

O s̄ q̄ ~~hominis~~ humanaz aiaz
 eterne amator es aia fa-
 mule tue qm̄ vera dum in corpe
 maneret tenuit fides ab oī cruci-
 atū inferoz redde ut segregata
 ab infernalibz claustris scoꝝ me-
 reat̄ adunari q̄ sorais **P̄ xp̄m**

O s̄ q̄ iustis supp̄ **oro** Orem⁹.
 caaombz semp̄ p̄sto es q̄
 pia vota dignaris in tueri qui

aiam

uniusorū es q̄ditor & redemptor
mā quoq; p̄ccōrū & tuorū b̄n̄i-
do iustorū da famule tue anq; de
posicionē hodie officium humanita-
tis exhibem⁹ cū s̄c̄s & electis tuis
beati numeris poraonē eamq;
a corporeis nexib; absolutam
in resurrectione electorū tuorū

O facias p̄sentari. **P. x. Ore.**

Emeritatis q̄dem ē dñe
ut homo hominē mortalis mor-
tū cūis cūerem tibi dño deo
nrō audeat q̄mendare s; q; ter-
ra suscipit terram & puluis q̄-
vertit̄ in puluerem donec oīs
caro in suam redigat̄ originē
inde tuā p̄ssimē p̄ lacrimabi-
litate q̄s pietatem ut huius fa-
mule tue aīaz quā de huius mū-

di voragine cernilenta ducis ad
 priam abrahe amica tuu simi re
 cipias & refrigeriu rore p fundas
Sic abestiancis gehenne cruci in
 cendio se gregata & bce regerit te
 donante quincta & si q illi sunt
 dne digne cruciatibz culpe tu ei
 gra mitissime lenitatis indulge. nec
 pa recipiat vicem s indulgentie
 tue piam sentiat bonitate. atq
 finito mundi termino supnu cunctis
 illuxerit regnu scoz om citibz
 aggregata cu electis tuis resurgat
 in parte dexteram collocanda. p.

Debitum humani ~~oro~~ **O**remus.
 corporis sepeliendi officiu
 im fidelium more qplentes dm
 an oia unue fideliter depcannit
 ut hoc corpus care nre anobis
 in firmitate sepultum in ordie

scōꝝ suoꝝ resuscitet ⁊ eiꝝ sp̄m
sās ac fidelibꝫ sine ~~aggam~~ aggre-
gari iubeat cū quibꝫ in enarrabili
glā ⁊ p̄henni felicitate dño nrō
ih̄u xp̄o. **Q'** cū p̄re ⁊ spū scō
vniūt ⁊ regnat d̄s p̄ oīa sc̄la sa-
culoz **amē.** **Ho** die **collede** al-
le **uff** sint so sol em sengerin mit
hoher stym anvochen die ant.
Clementissime. vñ der gvent sol
so **uff** singē. In dem ende der an.
so man avohet. **Dñe** misere so
sollent so alle ir kinnve biegen
vñ so sy **gesprechent.** **sup** p̄cātri-
ce so standent so **uff.** ant. **am.**

Clementissime do mi

ne qui pro nostra miseria
ab impiorum manibus mortis
supplicium per te saltem libera
tam manibus de inferni
voragine et deministris
tate taceas miserator ab

in spm
 magge
 narrabilia
 no nro
 ou sco
 sola sa
 leae al
 erm me
 ant.
 me sol
 der am
 ere so
 egen
 pater
 am.
 m

solue et amota e ius pecca
ta oblivione per peccata de
le eam q̄ ad lucem tuam
angeli tradant paradisi q̄
iam am̄ introducant ut dū
corpū salm pulve ri tra

dicatur ad eternitatem perducant

Domine miserere super pec-

So die antiffen uf
kunt so sprech der

catrice. priester. V. A porta

inferi. inferi. Erue dne nra

eorum. Dns vob. Orem?

Satisfaciat tibi dne ds nr

paia famule tue sororis nr

ste di generis semp q virgine

marie et bti dmi qfessoris tu

omq scoz tuoz oro et p sentis

famule tue devota supplicatio.

ut peccatorum omnium veniam quam
sciamur obtineat. nec eam pa-
ciaris cruciari gehemalibus flam-
mis. quoniam filium tuum domini nostri ihesu christi
precioso sanguine redemisti. **P.**

Omnis in auge misericordie anime
fidelium requiescant. famu-
lis et famularibus tuis omnibus hic et
ubique in christo requiescentibus da pro-
priaque veniam peccatorum. ut acume-
tis reatibus absoluti team sine
fine letentur. **P.** eundem. **do.**
So die collect uf Eunt so sol die
sengern anwohen den psalmen
anserere mei ds. vn die swestij
singen in uf. vn kerer wider
in den chor mit der ordenug als
koment 2. Doch die. iij. die den
lyp trogent noch dem. gvent